

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 3 Kokous 1/2016

Pöytäkirja

Aika 13.9.2016, klo 11:15–13:15
Paikka Helsinki, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara 1, kellarikerros
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Jäsenet ja (varajäsenet) **läsnä olleet tummennetulla**

Olli Peltoniemi, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
Juha Nousiainen, varapuheenjohtaja, Valio Oy

Susanna Ahlström, maa- ja metsätalousministeriö
(Taina Aaltonen, maa- ja metsätalousministeriö)

Jaana Mikkola, Elintarviketurvallisuusvirasto
(Taina Mikkonen, Elintarviketurvallisuusvirasto)

Kirsi Henttu, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
(Taina-Riitta Seppälä, Lounais-Suomen aluehallintovirasto)

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(Ilkka Pohjamo, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Johan Åberg, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
(Mikaela Strömberg-Schalin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.)

Saara Kupsala, Itä-Suomen yliopisto
(**Sari Ung-Lanki**, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos)

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Matti Pastell, Luonnonvarakeskus)

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto
(Claudio Oliviero, Helsingin yliopisto)

Kreeta Ranki, Turun yliopisto
(**Anne Melin**, Turun yliopisto)

Mai Kivelä, Animalia ry
(Sami Säynevirta, Animalia ry)

Maria Lindqvist, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(Kati White, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Sanna Nokka, ProAgria Keskusten Liitto ry
(**Pirkko Taurén**, Faba osk.)

Tuomas Herva, AtriaNauta
(Pirjo Kortnesniemi, Eläinten terveys ETT ry)

Sari Ristaniemi, SOK
(Matti Kalervo, Kesko Oyj)

Timo Niemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Annikka Marniemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Satu Raussi, sihteeri, Eläinten hyvinvointikeskus EHK

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo. 11:19.

2. Kokouksen järjestäytyminen ja jäsenten esittäytymiskierros

Kokous todettiin ajoissa koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli paikalla 17 edustajaa. Läsnä olleiden henkilöiden nimet on tummennettu yllä olevassa neuvottelukunnan nimilistassa. Pidettiin jäsenten esittäytymiskierros.

Jäsenten toiveet neuvottelukunnan tulevasta työstä

Esittäytymiskierroksen aikana esitettiin toiveita neuvottelukunnan toiminnalle. Useat jäsenet toivoivat **keinoja saada nuorille ymmärrystä maataloudesta ja kotieläintuotannosta**. Voisiko tiedonvälitys esimerkiksi tapahtua opettajakoulutuksen kautta ja voisiko neuvottelukunta jakaa tietoa? Tuotantoeläimistä haluttiin kertoa suhteutettuna tuotantoon ja päästä rakentavampaan keskusteluun, eroon vastakkainasettelusta. Tämänhetkisestä tuotantoeläinten pidosta ja olosuhteista haluttiin päästä parempaan. Mietittiin, miten ihmistä pienestä pitäen tulisi valmentaa siihen, miten eläimiä voidaan huomioida eli ihmisten velvollisuuksiin ja vastuisiin eläimiä kohtaan. Bioetiikka yleisesti koettiin kiinnostavaksi.

Esitettiin, voisiko neuvottelukunta **edistää eläinten hyvinvointia parantavaa tukipolitiikkaa** vaikkapa eläinten hyvinvointikorvauksen kautta. Sikatuottajilla esimerkiksi on kiinnostusta vapaaporsitusta kohtaan, mutta vapaaporsitusta ei voi tukien avulla kokeilla, vaan koko tila pitäisi siirtää kerralla häkkiporsituksesta vapaaporsitukseen.

Neuvottelukunnan toivottiin voivan **lähentää tuottajaa ja kuluttajakansalaista toisiinsa**, niin, että kuluttaja ymmärtäisi mistä hän eläintuotteessa maksaa valitessaan tuotteen kaupan hyllystä. Kuluttajille haluttiin jakaa asiallista tietoa.

Toivottiin, että neuvottelukunta on **aktiivisesti mukana tukemassa eläinten hyvinvoinnin edistämistä** sekä valmistelemassa ja **vaikuttamassa eläinsuojelulakiin ja eläinlajikohtaisiin asetuksiin**.

Neuvottelukunnalta toivottiin **ajankohtaisia kannanottoja ja aloitteita sekä hyvän käytännön toimintatapojen edistämistä eläintenpidossa**. Keskustelussa painotettiin eläinten toteutuvaa hyvinvoinnin ja kokonaisuuden merkitystä yksittäisten toimenpiteiden asemasta. Tuotiin esiin, että tietyt tuotantoeläinten hyvinvointia nykytietämyksen mukaan tietyiltä osin rajoittavat ratkaisut ovat aikanaan tulleet käytänteisiin osaltaan myös niiden hyvinvointia edistävien vaikutusten takia. Neuvottelukunnan toivottiin edistävän tuotantoeläinten suunnitelmallista terveydenhuoltoa.

Neuvottelukunnan toivottiin olevan aktiivinen yhteisiä näkemyksiä muodostava taho. Lisäksi toivottiin, että neuvottelukunnassa keskusteltaisiin **mikä on kansainvälisesti hyväksyttyä** ja mihin meillä Suomessa voitaisiin panostaa. Neuvottelukunta nähtiin ainutlaatuisena foorumina, jossa eri tahot löytävät yhteisiä näkemyksiä.

3. Neuvottelukunnan tehtävät (asetuskirje)

Puheenjohtaja luki asettamispäätöksen mukaiset neuvottelukunnan tehtävät. Tehtäviä ovat tuotantoeläinten hyvinvoinnin kehityksen seuraaminen ja arvioiminen sekä ehdotusten tekeminen hyvinvoinnin pitkäjänteiseksi kehittämiseksi. Lausuntojen antaminen merkittävistä tuotantoeläinten hyvinvointia koskevista hankkeista ja esityksistä kuuluu myös neuvottelukunnan tehtäviin kuten viranomaisten ja muiden toimijoiden välisen yhteistyön tukeminen ja edistäminen tuotantoeläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Lisäksi neuvottelukunta edistää tuotantoeläinten hyvinvoinnin merkitystä ja arvostusta

yhteiskunnassa. Tehtävät löytyvät valtioneuvoston asetuksesta tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta ([330/2009](#)).

4. Maa- ja metsätalousministeriön terveiset neuvottelukunnalle Eläinsuojelulaki – uudistuksen tilanne

Aetusmuutoksia vireillä

Sikojen suojelun valtioneuvoston asetuksen muutos on valmisteilla. Tarkoituksena on lieventää nykyisen asetuksen (tulevia) tilavaatimuksia liha- ja kasvatussikojen ja vieroitettujen porsaiden osalta. Muutoksen tarkoituksena on noudattaa Ruotsissa käytössä olevaa lineaarista laskenta-asteikkoa. 95 kg painoisista sioista painavampaan suuntaan tilavaatimukset olisivat suurin piirtein kuten tälläkin hetkellä. Alle 10 kg porsaan tilavaatimus olisi sikojen suojelun direktiivin kanssa yhtenevä eli 0,15 m²/sika. Syy tilavaatimusten muutokseen on sikatuottajien vakavat taloudelliset vaikeudet.

Valtioneuvoston asetusta lampaiden suojelusta ([587/2010](#)) täydennetään niin, että vaatimusta pyöreän ruokintahäkin reunan pituudesta lammasta kohden muutetaan suorareunaiseen ruokintahäkkiin nähden kapeammaksi.

Ministeriöstä muistutettiin, että ruokapoliittisen selonteon luonnos on lausuttavana. Lausunnot tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriöön 28.10.2016 mennessä. [Lausuntoversio](#) löytyy maa- ja metsätalousministeriön lausunnolla sivulta.

Eläinsuojelulain kokonaisuudistus

Eläinsuojelulain kokonaisuudistus etenee, mutta vie aikaa. Ruotsissa luvattiin uuden eläinsuojelulain ehdotus tänä syksynä, mutta lakiehdotuksen anto siirtyy naapurissa vuodella eteenpäin. Suomen eläinsuojelulakiluonnoksessa on vielä osa pykälistä luonnostelematta ja ohjausryhmän kokouksia on vielä muutama tulossa. Tähän mennessä on valmisteltu: eläinkilpailut, pakkokeinot, pitopaikkapykälät (kuten navettatyypit), eläinten luovutus, kielletyt laitteet ja välineet ja positiivilista. Positiivilista määritteli ne eläinlajit, joita voidaan pitää tuotanto- sekä seura- ja harrastuseläiminä.

Kysyttiin onko eläinsuojelulain uudistuksesta tulossa toimeksiantoja tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnalle? Ministeriön edustaja kertoi, että mahdollisesti ei, sillä lakiuudistuksen ohjausryhmä käsittelee asiat. Lakiuudistusta varten on pian myös valmistumassa selvitys eläinsuojeluvälvön kustannuksista.

Eläimen itseisarvo

Keskusteltiin eläimen itseisarvon kirjaamisesta tulevaan eläinsuojelulakiin ja siitä, mitä kirjaus käytännössä merkitsisi. Puhtaasti itseisarvo voidaan tulkita niin, että eläimiin ei voida kajota niiden itseisarvon vuoksi. Tällöin törmätään ongelmiin eläimiin kohdistuvien toimenpiteiden sekä teurastuksen ja lopetuksen suhteen.

Lakiehdotuksessa ei kuitenkaan lähdetä siitä, että eläimiä ei voisi käyttää tuotannossa tai seura- ja harrastuseläiminä. Eläinten käyttö olisi sallittua niiden eläinlajien osalta, jotka määritellään positiivilistalla näihin käyttötarkoituksiin sopivaksi ja sallituksi. Positiivilista rajautuisi nisäkkäisiin ja ehkä lintuihin, muttei hyönteisiin eikä kaloihin. Läpiluotaava ajatus uuden lain valmistelussa on, että lähtökohta on eläimen etu, jolloin eläin nähdään itsessään arvokkaana, mutta eläimiä voidaan kuitenkin pitää. Eläinten käyttöä ei olla laajentamassa, eikä siihen toisaalta olla tekemässä isoja muutoksia.

Keskustelussa tuotiin esiin, että ihmiset ymmärtävät itseisarvon ja sen kunnioittamisen omista lähtökohdistaan, jolloin lain ymmärrys tulee olemaan epävarmalla tasolla ja siksi kansalaisen oikeusturvaa loukkaava. Itseisarvo nähtiin jossain määrin juridisena filosofointina, jonka käytännön merkitys jää hämäräksi, mutta joka voi asettaa käytännön tuotantoeläintenpidon

epävarmaan asemaan. Kysyttiin, mitä itseisarvo tarkoittaa esimerkiksi eläinten hyvinvoinnin valvonnassa ja käytännön eläintenpidon tasolla.

Todettiin, että joillekin eläimen itseisarvo tarkoittaa eläimille annettavia oikeuksia ja joillekin tilanteen jatkumista nykyisen kaltaisena sekä kaikkea siltä väliltä. Valvova viranomaisen ei jatkossakaan valvo loukataanko eläimen itseisarvoa, vaan esimerkiksi onko eläimellä ruokaa, juomaa tai onko sen karvapeitteessä lantapanssaria. Valvonnassa itseisarvosta ei nähty tulevan isoa ongelmaa. Eläimen käyttöä ei ole tarkoitus estää, vaan ohjata, miten eläimen hyvinvoinnista säädetään alemmalla tasolla ja miten eläimen arvoa arvotetaan. Nykyistä tarkemmin lakia alemman tasoisissa säädöksissä mietitään, loukkaako säädöksen mukainen toiminta eläimen itseisarvoa vai ei.

Saatiin tiedoksi, että seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta (SHEHVNK) on kokouksessaan kuullut asiantuntijaa eläimen itseisarvosta. SHEHVNK käsittelee itseisarvoa myös tulevassa kokouksessaan ja tekee mahdollisesti asiasta kannanoton.

Itseisarvolla tarkoitetaan sitä, että olenolla on arvo itsessään, riippumatta sen välineellisestä arvosta ihmiselle eli riippumatta siitä, tuottaako eläin ihmiselle esimerkiksi hupia, ravintoa tai rahaa. Arjessa tehdään ratkaisut sen suhteen kumpi voittaa, eläimen itseisarvo vai se, mikä kallistuu vaakakupissa ihmisen puolelle. Intressi käsitettä voidaan esimerkiksi käyttää havainnollistamaan itseisarvon käsitettä. Termit tullaan avaamaan lainsäädännössä ja sen esitöissä.

5. Neuvottelukunnan sisäinen ja ulkoinen viestintä

Sisäinen viestintä

Edellisen neuvottelukunnan kaudella käytettiin neuvottelukunnan sisäiseen viestintään jonkun aikaa google groups sovellusta. SHEHVNK käyttää Facebookia (fb) neuvottelukunnan sisäiseen viestintään sähköpostin lisäksi. Päätettiin perustaa myös TEHVNK:lle fb ryhmä neuvottelukunnan sisäiseen viestintään sähköpostin lisäksi. Käyttö edellyttää rekisteröitymistä fb:n. Lähes kaikille neuvottelukuntalaisille fb ja sen käyttö on jo ennestään tuttua. Neuvottelukunnan sisäisessä fb ryhmässä voidaan käydä sähköpostia joustavammin keskustelua, joka nopeuttaa neuvottelukunnassa asioiden käsittelyä, kun kokouspäiviä on vähän. Fb:ssa voidaan myös viestiä neuvottelukunnan alaan kuuluvia mediaulostuloja ja seminaaritiedotteita.

Ulkoinen viestintä

Neuvottelukunnan kannanotot leviävät median ja kansalaisten tietoon maa- ja metsätalousministeriön viestinnän sekä Eläinten hyvinvointikeskuksen sivujen ja sosiaalisen median kautta. Erityisesti mietittiin, mitä mahdollisuuksia neuvottelukunnalla on uskottavana ja luotettavana toimijana edistää eläinten hyvinvoinnin opetusta ja koulutusta viestinnän keinoin. Päätettiin ottaa neuvottelukunnan ulkoinen viestintä esille toimintasuunnitelmassa; millä keinoin neuvottelukunta ja sen työ näkyy ulospäin.

6. Kokousten kesto ja kokouskäytännöt

Puheenjohtaja linjasi, että neuvottelukunnan normaalit kokoukset kestävät enintään kaksi tuntia. Pöytäkirjoista toivottiin kuvailevia keskustelupöytäkirjoja edellisten neuvottelukuntien tapaan. Varajäsenet ovat tervetulleita neuvottelukunnan kokouksiin, mutta ministeriön edustaja selvittää, voidaanko sekä varsinaiselle että varajäsenelle maksaa matkakorvaus, jos molemmat ovat kokouksessa läsnä. Asiantuntijoita neuvottelukunta saa käyttää, ja ministeriö korvaa asiantuntijoiden matkakulut. Neuvottelukunnan kokouksista julkaistaan blogijuttu Eläinten hyvinvointikeskuksen kaikille avoimilla eläintietosivuilla www.elaintieto.fi

7. Edellisen neuvottelukunnan evästyksset ja neuvottelukunnan toimintasuunnitelma

Edellisen neuvottelukunnan toimintasuunnitelmaan kirjattuja asioita, jotka jäivät käsittelemättä, ja joihin uuden neuvottelukunnan toivottiin tarttuvan, ovat esimerkiksi porojen, strutsien, alpakoiden ja laamojen hyvinvointi sekä hevosen lajityypilliset käyttäytymispiirteet. Eläinjalostus, eläinten hyvinvoinnin koulutuksen ja opetuksen edistäminen ja tulevaisuuden eläintuotanto ovat asioita, jotka voivat olla neuvottelukunnan asialistalla. Resurssit edistää tuotantoeläinten hyvinvointia tiloilla ovat heikentyneet, ja tällä voi olla seurauksia eläinten hyvinvoinnin kannalta, neuvottelukunnan pitää olla asiassa hereillä. Porojen ja turkiseläinten kuljetusten säädökset puuttuvat, kuten myös yli 6 kuukauden ikäisten nautojen vähimmästilavaatimukset. Tuotantoeläinten ulkona kasvattaminen on myös hyvä olla neuvottelukunnan asialistalla. Keskusteltiin, tarvitaanko neuvottelukunnalle toimintasuunnitelman lisäksi tavoitteet.

Keskusteltiin siitä, että eläinten hyvinvointia kehitetään nyt eläintenpitäjien omilla rahoilla tilakokeiluina. Tällaista koetustoimintaa olisi hyvä rahoittaa, jotta saataisiin laajempaan tietoon hyvään tulokseen johtaneet kokeilut. Samoin voitaisiin edistää tukijoiden toimimista tuottajien apuna. Neuvottelukunta voisi myös ottaa kantaa siihen, mihin eläinten hyvinvointia edistävä tutkimus tulisi suunnata ja lausunnoillaan edistää eläinten hyvinvoinnin tutkimusta.

Seuraavassa kokouksessa käsitellään neuvottelukunnan toimintasuunnitelmaa. Toimintasuunnitelmaan kirjataan edellisen neuvottelukunnan perinnöksi jättämät aiheet sekä tässä kokouksessa esille tulleet aiheet. Sihteeri kokoaa toimintasuunnitelma- ja tavoiteluonnoksen, johon neuvottelukuntalaiset tuottavat sisältöä.

8. Muut asiat

Keskusteltiin, pitäisikö neuvottelukunnan tehdä vastustava lausunto lemmikkieläinten eläinlääkäripäivystyksen mahdollisesta siirtymisestä kunnilta yksityisille. Toteutuessaan suunnitelma voi myös vaarantaa tuotantoeläinten hyvinvoinnin. Tuottajat ovat huolissaan, pystytäänkö tuotantoeläinten eläinlääkäripalvelut turvaamaan uudessa aluehallinnossa. Saatiin tiedoksi, että Luonnonvarakeskuksessa tehdään selvitystä eläinlääkäripalveluiden järjestämisestä. Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on antanut asiasta [lausunnon](#). Päätettiin kirjata asia pöytäkirjaan alla olevan mukaisesti, ja saattaa sitä kautta neuvottelukunnan huoli asiasta tiedoksi.

Pieneläinlääkäripäivystyksen siirtyminen yhteiskunnalta yksityisille voi vaarantaa myös tuotantoeläinten eläinlääkäripalvelut

Yhteiskunnan velvoite ylläpitää pieneläinten eläinlääkäripäivystystoimintaa on osaltaan auttanut saamaan eläinlääkäripalveluja myös tuotantoeläimille. Yksin pieneläinten tai tuotantoeläinten eläinlääkäritoiminta ei välttämättä riitä työllistämään eläinlääkäreitä ja kattamaan eläinlääkinnän kuluja, vaan tarvitaan molemmat.

Joka puolella Suomea pitää neuvottelukunnan mielestä pystyä turvaamaan eläinten hyvinvointi, ja hyvinvoinnin kokonaisuuteen kuuluu eläinlääkäripalvelujen hyvä saatavuus. Tuotantoeläinten yksilösairaanhoidon jatkuminen nähdään tärkeänä osana eläinten hyvinvointia. Isommilla tiloilla eläinlääkäripalvelut järjestyvät osin terveydenhuoltojärjestelmiin kuulumisen kautta. Monien pienten, terveydenhuoltojärjestelmiin kuulumattomien, tilojen eläinlääkäripalvelujen huono saatavuus huolestuttaa tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntaa.

Welfare Quality Network seminaari 24.11.2016 Helsingissä

Tiedotettiin Helsingin yliopistossa 24.11.2016 järjestettävästä Welfare Quality Network [seminaarista](#), johon on vapaa pääsy. Ilmoittautuminen kuitenkin vaaditaan.

Seuraavat TEHVNK:n kokoukset:

- maanantai 7.11.2016 klo. 10:15–12:15
- tiistaina 10.1.2016 klo. 10:15–12:15

Kokouspaikkana on Helsinki, Mariankatu 9, kokoushuone Jakovara 1.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:15.

Liitteet

- Esityslista
- TEHVNK 3 toimintasuunnitelma- ja tavoiteluonnos

Helsingissä 7.11.2016

Pöytäkirjan vakuudeksi

Olli Peltoniemi
puheenjohtaja

Satu Raussi
sihteeri

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 3 Kokous 1/2016

Esityslista

Aika 13.9.2016, klo 11:15–13:15
Paikka Helsinki, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara 1, kellarikerros
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen järjestäytyminen
3. Jäsenten esittäytymiskierros
4. Neuvottelukunnan tehtävät (asetuskirje)
5. Maa- ja metsätalousministeriön terveiset neuvottelukunnalle
 - Eläinsuojelulaki – uudistuksen tilanne
6. Neuvottelukunnan sisäinen ja ulkoinen viestintä
7. Kokousten kesto ja kokouskäytännöt
8. Edellisen neuvottelukunnan evästyksset
9. Neuvottelukunnan toimintasuunnitelma
10. Muut asiat
 - Tuomas Hervan aloite. Pitäisikö neuvottelukunnan tehdä vastustava lausunto lemmikkieläinten eläinlääkäripäivystyksen siirtymisestä kunnilta yksityisille? Toteutuessaan suunnitelma voi myös vaarantaa tuotantoeläinten hyvinvoinnin. Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on antanut asiasta lausunnon: <http://www.elaintieto.fi/lemmikkielainten-elainlaakaripaivystyksen-siirto-kunnalta-yksityiselle-heikentaa-lemmikkien-hyvinvointia/>
 - Seuraavien kokousten ajankohta ja seuraavassa kokouksessa käsiteltävät asiat
11. Kokouksen päättäminen

Liitteet

- TEHVNK 2 viimeisen kokouksen pöytäkirja
- TEHVNK 2 toimintakertomus

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta maa- ja metsätalousministeriön nettisivuilla
<http://mmm.fi/tuotantoelainten-hyvinvoinnin-neuvottelukunta>

Valtioneuvoston asetus tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta (330/2009)

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090330>

Eläinsuojelulain uudistamisesta maa- ja metsätalousministeriön nettisivuilla

<http://mmm.fi/elainsuojelulaki>